PADOMES NOSTĀJA (ES) Nr. 5/2014 PIRMAJĀ LASĪJUMĀ,

lai pieņemtu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar kuru groza Padomes Regulu (EK) Nr. 428/2009, ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei

Padome pieņēmusi 2014. gada 3. martā

(2014/C 100/02)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([1]),

tā kā:

(1) Padomes Regulā (EK) Nr. 428/2009 ([2]), paredzēts, ka jāveic divējāda lietojuma preču efektīva kontrole, kad tās eksportē no Savienības vai veic to tranzītu caur Savienību, vai piegādā trešā valstī, izmantojot starpniecības pakalpojumus, ko sniedz starpnieks, kura dzīvesvieta ir Savienībā vai kurš tajā veic uzņēmējdarbību.

(2) Lai dalībvalstīm un Savienībai būtu iespējams pildīt savas starptautiskās saistības, Regulas (EK) Nr. 428/2009 I pielikumā ir izveidots kopējais tādu divējāda lietojuma preču saraksts, attiecībā uz kurām jāveic kontrole Savienībā. Lēmumus par kontrolējamajām precēm pieņem Austrālijas Grupas, Raķešu tehnoloģiju kontroles režīma, Kodolmateriālu piegādātāju valstu grupas, Vasenāras Vienošanās un Ķīmisko ieroču konvencijas satvarā.

(3) Regulā (EK) Nr. 428/2009 paredzēts, ka minētās regulas I pielikumā iekļauto divējāda lietojuma preču sarakstu atjaunina atbilstīgi dalībvalstu saistībām un pienākumiem, un jebkādiem to grozījumiem, ko tās uzņēmušās kā attiecīgo starptautisko kodolieroču neizplatīšanas režīmu un eksporta kontroles pasākumu dalībnieces vai ratificējot atbilstīgus starptautiskos līgumus.

(4) Regulas (EK) Nr. 428/2009 I pielikumā iekļautais divējāda lietojuma preču saraksts jāatjaunina regulāri, lai pilnībā izpildītu starptautiskās saistības attiecībā uz drošību, nodrošinātu pārredzamību un saglabātu eksportētāju konkurētspēju. Kavējumi attiecībā uz minētā divējāda lietojuma preču saraksta atjaunināšanu var negatīvi ietekmēt drošību un starptautiskos ieroču neizplatīšanas centienus, kā arī eksportētāju saimnieciskās darbības īstenošanu Savienībā. Tajā pat laikā, pamatojoties uz grozījumu tehnisko dabu un faktu, ka minētajiem grozījumiem jābūt saskaņā ar starptautiskajos eksporta kontroles režīmos pieņemtajiem lēmumiem, attiecībā uz vajadzīgo atjauninājumu spēkā stāšanos Savienībā būtu jāpiemēro paātrinātā procedūra.

(5) Ar Regulu (EK) Nr. 428/2009 tiek ieviestas Savienības vispārējās eksporta atļaujas, kas ir viens no četriem pieejamajiem eksporta atļauju veidiem saskaņā ar minēto Regulu. Ar Savienības vispārējām eksporta atļaujām eksportētājiem, kas veic uzņēmējdarbību Savienībā, tiek atļauts eksportēt konkrētas preces uz konkrētiem galamērķiem, ja ir izpildīti minēto atļauju nosacījumi.

([1]) Eiropas Parlamenta 2012. gada 23. oktobra nostāja (OV C 68 E, 7.3.2014., 112. lpp.) un Padomes 2014. gada 3. marta nostāja pirmajā lasījumā. Eiropas Parlamenta … nostāja [un Padomes … lēmums].

([2]) Padomes Regula (EK) Nr. 428/2009 (2009. gada 5. maijs), ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei (OV L 134, 29.5.2009., 1. lpp.).

(6) Regulas (EK) Nr. 428/2009 II pielikumā minētas šobrīd Savienībā spēkā esošās Savienības vispārējās eksporta atļaujas. Ņemot vērā šādu Savienības vispārējo eksporta atļauju raksturu, var rasties vajadzība no minēto atļauju darbības jomas svītrot konkrētus galamērķus, jo īpaši tad, ja, mainoties apstākļiem, kļūst skaidrs, ka ar Savienības vispārējo eksporta atļauju vairs nebūtu jāatļauj atviegloti eksporta darījumi attiecībā uz attiecīgo galamērķi. Šādai galamērķu svītrošanai no Savienības vispārējās eksporta atļaujas darbības jomas nevajadzētu liegt eksportētājam pieteikties cita veida eksporta atļaujas saņemšanai saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (EK) Nr. 428/2009 noteikumiem.

(7) Lai nodrošinātu kopējā divējāda lietojuma preču saraksta regulāru un laicīgu atjaunināšanu saskaņā ar dalībvalstu pienākumiem un saistībām starptautiskajos eksporta kontroles režīmos, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt tiesību aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 290. pantu attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 428/2009 I pielikuma grozīšanu atbilstīgi minētās regulas 15. pantam. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī.

(8) Lai Savienība bez grūtībām varētu reaģēt uz apstākļu maiņu saistībā ar tāda eksporta jutīguma novērtējumu, kuru veic saskaņā ar Savienības vispārējām eksporta atļaujām, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz Regulas (EK) Nr. 428/2009 II pielikuma grozīšanu saistībā ar galamērķu svītrošanu no Savienības vispārējo eksporta atļauju darbības jomas. Ņemot vērā to, ka šādas izmaiņas būtu veicamas tikai tad, ja tiek konstatēts, ka attiecīgā eksporta radītais risks pieaug, un to, ka Savienības vispārējo eksporta atļauju turpmāka izmantošana minētajam eksportam varētu drīzumā negatīvi ietekmēt Savienības un tās dalībvalstu drošību, Komisija var izmantot procedūru steidzamiem gadījumiem.

(9) Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.

(10) Tādēļ attiecīgi būtu jāgroza Regula (EK) Nr. 428/2009,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (EK) Nr. 428/2009 groza šādi:

1) regulas 9. panta 1. punktam pievieno šādas daļas:

"Lai nodrošinātu, ka IIa līdz IIf pielikumā iekļautās Savienības vispārējās eksporta atļaujas attiecas tikai uz zema riska darījumiem, Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 23.a pantu, lai no minēto Savienības vispārējo eksporta atļauju darbības jomas svītrotu galamērķus, ja tiem sāk piemērot 4. panta 2. punktā minēto ieroču embargo.

Ja šādu ieroču embargo gadījumā konkrētus galamērķus no Savienības vispārējo eksporta atļauju darbības jomas nepieciešams svītrot nenovēršamu steidzamu iemeslu dēļ, 23.b pantā paredzēto procedūru piemēro deleģētajiem aktiem, kas pieņemti saskaņā ar šo punktu.";

2) regulas 15. pantam pievieno šādu punktu:

"3. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 23.a pantu attiecībā uz I pielikumā iekļautā divējāda lietojuma preču saraksta atjauninā̄šanu. I pielikumu atjaunina saskaņā ar šā panta 1. punktu. Ja I pielikuma atjaunināšana attiecas uz divējāda lietojuma precēm, kuras uzskaitītas arī IIa līdz IIg vai IV pielikumā, attiecīgi groza minētos pielikumus.";

3) iekļauj šādus pantus:

"*23.*a *pants*

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 9. panta 1. punktā un 15. panta 3. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no … (*). Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 9. panta 1. punktā un 15. panta 3. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Tiklīdz tā pieņem deleģētu aktu, Komisija par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

5. Saskaņā ar 9. panta 1. punktu un 15. panta 3. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējusi Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

*23.*b *pants*

1. Deleģētie akti, kas pieņemti saskaņā ar šo pantu, stājas spēkā nekavējoties un tos piemēro, kamēr nav izteikti nekādi iebildumi saskaņā ar 2. punktu. Paziņojot deleģētu aktu Eiropas Parlamentam un Padomei, izklāsta iemeslus, kādēļ izmanto steidzamības procedūru.

2. Eiropas Parlaments vai Padome saskaņā ar 23.a panta 5. punktā minēto procedūru var iebilst pret deleģēto aktu. Šādā gadījumā Komisija nekavējoties atceļ aktu, ievērojot Eiropas Parlamenta vai Padomes paziņojumu par lēmumu izteikt iebildumus."

2. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

…,

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
Priekšsēdētājs	*priekšsēdētājs*
…	…

(*) Šīs regulas spēkā stāšanās datums.

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

I. IEVADS

Komisija 2011. gada 7. novembrī Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedza priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 428/2009, ar ko izveido Kopienas režīmu divējāda lietojuma preču eksporta, pārvadājumu, starpniecības un tranzīta kontrolei ([1]).

Eiropas Parlaments 2012. gada 23. oktobrī pieņēma savu nostāju pirmajā lasījumā ([2]).

Trade Omnibus paketē, kuru tolaik apsprieda, bija iekļauti arī priekšlikumi par deleģētajiem aktiem, kas attiecas uz pašreizējo priekšlikumu. Lai nodrošinātu konsekvenci starp minētajiem noteikumiem un pašreizējo priekšlikumu, tika panākta vienošanās pagaidīt *Trade Omnibus* paketes apspriešanas rezultātus.

2013. gada jūnijā tika panākts kompromiss attiecībā uz *Trade Omnibus* paketi ([3]). Pēc tam turpinājās sarunas, lai panāktu "agrīnu vienošanos otrajā lasījumā" par pašreizējo priekšlikumu. ([4])

Galīgajā neoficiālajā trialoga sanāksmē 2013. gada 17. decembrī likumdevēji panāca provizorisku vienošanos par kompromisa paketi.

Eiropas Parlamenta Starptautiskās Tirdzniecības komiteja (*INTA*) 2014. gada 21. janvārī apstiprināja trialoga sarunu iznākumu.

INTA priekšsēdētājs 2014. gada 21. janvārī prezidentvalstij adresētā vēstulē norādīja, ka, ja Padome Parlamentam oficiāli nosūtīs savu nostāju tādā redakcijā, kādā tā ir izklāstīta minētās vēstules pielikumā, tad *INTA* priekšsēdētājs ieteiks Padomes nostāju plenārsēdē pieņemt bez grozījumiem.

Uz šā pamata Padome 2014. gada 11. februārī (ar Pastāvīgo pārstāvju komitejas starpniecību 2014. gada 29. janvārī) panāca politisku vienošanos par minēto priekšlikumu ([5]).

Ņemot vērā minēto vienošanos un pēc tam, kad dokumentu bija izskatījuši juristi lingvisti, Padome 2014. gada 3. martā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 294. pantā noteikto parasto likumdošanas procedūru pieņēma nostāju pirmajā lasījumā.

II. MĒRĶIS

Ar ierosināto regulu ir paredzēts nodrošināt divējāda lietojuma preču ES kontroles saraksta regulāru un laicīgu atjaunināšanu, izmantojot Komisijas deleģētos aktus, saskaņā ar dalībvalstu pienākumiem un saistībām starptautiskajos eksporta kontroles režīmos.

Turklāt, lai ES varētu ātri reaģēt uz apstākļu maiņu saistībā ar tāda eksporta jutīguma novērtējumu, kuru veic saskaņā ar ES vispārējām eksporta atļaujām, tā paredz galamērķu svītrošanu no šādu atļauju darbības jomas, ja dažos gadījumos ir vajadzīgs nodrošināt, ka tās attiecas tikai uz zema riska darījumiem.

III. PADOMES NOSTĀJAS PIRMAJĀ LASĪJUMĀ ANALĪZE

Padome piekrīt priekšlikuma galvenajai ievirzei attiecībā uz procedūru ES kontroles saraksta (I pielikums) atjaunināšanai, izmantojot deleģētos aktus. Tika ieviesti grozījumi attiecībā uz šādiem galvenajiem jautājumiem:

— tika noteikta skaidrāka darbības joma, lai ar deleģētajiem aktiem svītrotu galamērķus no ES vispārējām eksporta atļaujām, t. i., ja uz šādiem galamērķiem sāktu attiecināt ieroču embargo,

— Komisijai piešķirtu pilnvaru deleģējuma laikposmu noteica uz pieciem gadiem, ar automātisku pagarinājumu,

— gadījumos, kad ES kontroles saraksta (I pielikums) atjauninājumi attiecas uz tām divējāda lietojuma precēm, kas ir iekļautas arī citos regulas pielikumos, minētie pielikumi ir attiecīgi jāgroza.

([1]) Dok. 16726/11.
([2]) Dok. 15611/12.
([3]) Dok. 13284/13.
([4]) Dokumenti 11454/13 un 12203/13.
([5]) Dok. 5480/14.

Turklāt Eiropas Parlaments, Padome un Komisija kopīgā paziņojumā atzina to, cik svarīgi ir nepārtraukti uzlabot ES stratēģiskā eksporta kontroles režīma efektivitāti un saskanību, nodrošinot augsta līmeņa drošību un pienācīgu pārredzamību, vienlaikus neradot šķēršļus konkurētspējai un likumīgai tirdzniecībai ar divējāda lietojuma precēm. Šo jautājumu turpinās izskatīt arī saistībā ar pašreizējo pārskatu par ES divējāda lietojuma preču eksporta kontroles politiku.

IV. **SECINĀJUMS**

Padomes nostāja pirmajā lasījumā atspoguļo kompromisu, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja arī Komisija. Minēto kompromisu apstiprināja ar politisku vienošanos, kuru Padome pieņēma 2014. gada 11. februārī, ar Pastāvīgo pārstāvju komitejas starpniecību 2014. gada 29. janvārī.

Eiropas Parlamenta *INTA* komitejas priekšsēdētājs 2014. gada 21. janvāra vēstulē prezidentvalstij norādīja, ka, ja Padome Parlamentam oficiāli nosūtīs savu nostāju, kā tā izklāstīta minētās vēstules pielikumā, viņš ieteiks Padomes nostāju pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti, Parlamenta plenārsēdē otrajā lasījumā pieņemt bez grozījumiem.

Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas kopīgs paziņojums par divējāda lietojuma preču eksporta kontroles sistēmas pārskatīšanu

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija atzīst to, cik svarīgi ir nepārtraukti uzlabot ES stratēģiskā eksporta kontroles režīma efektivitāti un saskanību, nodrošināt augsta līmeņa drošību un pienācīgu pārredzamību, vienlaikus neradot šķēršļus konkurētspējai un likumīgai tirdzniecībai ar divējāda lietojuma precēm.

Minētās trīs iestādes uzskata, ka ir jāveic sistēmas modernizācija un turpmāka konverģence, lai nodrošinātu atbilstību jauniem apdraudējumiem un ātrajai tehnoloģiju attīstībai, mazinātu izkropļojumus, radītu patiesu divējāda lietojuma preču kopējo tirgu (eksportētājiem nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus) un lai tā arī turpmāk trešām valstīm kalpotu par eksporta kontroles paraugu.

Lai to panāktu, būtiski ir racionalizēt kontroles sarakstu (regulas pielikumu) atjaunināšanas procesu, stiprināt riska novērtējumu un informācijas apmaiņu, attīstīt uzlabotus nozares standartus un mazināt nesaskaņotības īstenošanā.

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija atzīst problēmas, kas saistītas ar konkrētu tādu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) eksportu, ko var izmantot saistībā ar cilvēktiesību pārkāpumiem, kā arī lai apdraudētu ES drošību, jo īpaši attiecībā uz tehnoloģijām, kuras izmanto masveida novērošanā, pārraudzībā, izsekošanā, līdzsekošanā un cenzūrā, kā arī lietojumprogrammu ievainojamības ekspluatācijā.

Šajā sakarā ir sākta tehniska apspriešanās, tostarp saistībā ar ES divējāda lietojuma jautājumu salīdzinošās izvērtēšanas apmeklējumiem, Divējāda lietojuma preču koordinācijas grupu un eksporta kontroles režīmiem, un tiek turpinātas darbības, lai ar sankcijām (saskaņā ar LESD 215. pantu) pievērstos ārkārtas situācijām, vai tiek veikti valstu pasākumi. Aktīvāk tiks turpināti arī centieni, lai sakarā ar eksporta kontroles režīmiem sekmētu daudzpusējus nolīgumus, un tiks izskatītas iespējas risināt šo jautājumu saistībā ar notiekošo ES divējāda lietojuma preču eksporta kontroles politikas pārskatīšanu un saistībā ar Komisijas paziņojuma izstrādi. Šajā sakarā trīs iestādes ņēma vērā Vasenāras mehānismā iesaistīto valstu 2013. gada 4. decembra vienošanos ieviest tādu kompozītu novērošanas rīku kontroles, kuri dod iespēju nesankcionēti piekļūt datorsistēmām, un IP-tīklu novērošanas sistēmu kontroles.

Eiropas Parlaments, Padome un Komisija arī apņemas turpināt attīstīt pastāvošo visaptverošo (*catch-all*) mehānismu attiecībā uz tām divējāda lietojuma precēm, kurām nepiemēro Regulas I pielikumu, lai turpinātu uzlabot eksporta kontroles sistēmu un tās piemērošanu Eiropas vienotajā tirgū.

Komisijas paziņojums par deleģētajiem aktiem

Saistībā ar šo regulu Komisija atgādina par saistībām, ko tā uzņēmusies Pamatnolīguma par Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas attiecībām 15. punktā, proti, sniegt Parlamentam pilnīgu informāciju un dokumentāciju par sanāksmēm ar valstu ekspertiem saistībā ar tās darbu deleģēto aktu sagatavošanā.

Komisijas paziņojums par regulas atjaunināšanu

Lai nodrošinātu integrētāku, efektīvāku un saskaņotāku Eiropas pieeju stratēģisko preču plūsmām (eksportam, pārvadājumiem, starpniecībai un tranzītam), Komisija pēc iespējas ātrāk nāks klajā ar jaunu priekšlikumu atjaunināt regulu.